

Khuthba Khulasa 16.02.18 **വൂത്ബ സംഗ്രഹം**

സയ്യിദുനാ ഹദ്ദീത് അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് അൽഖാമിസ് അയ്യൂഹുല്ലാഹ്

16.02.18 ന് ബൈത്തുൽ ഹുത്തുഹ് ലണ്ടനിൽ നിർവഹിച്ച ജുമാഅ വൂത്ബയുടെ സംഗ്രഹം

നബി(സ)തിരുമേനി എപ്പോഴും ഉറങ്ങുന്ന നേരത്ത് ആയത്തുൽ കുർസിയും സുറത്തുൽ ഇഖ്ലാസും സുറത്തുൽ ഫലഖും സുറത്തുനാസും മൂന്നു പ്രാവശ്യം ചൊല്ലി കൈകളിലൂതി തല മുതൽ തുടങ്ങി തന്റെ കൈകൾ എത്തുന്ന ഭാഗംവരെ ശരീരത്തിൽ തടവുമായിരുന്നു.

നമ്മൾ ഏതൊരു അവസ്ഥകളിലൂടെയാണോ കടന്നുപോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് ദുആകളിലേക്കും നമസ്കാരങ്ങളിലേക്കും ദിക്റുകളിലേക്കും പ്രത്യേകമായ നിലയിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തേണ്ടതാണ്. എന്നല്ല ജമാഅത്തുപരമായ ഫിത്നകളിൽനിന്നും കുഴപ്പങ്ങളിൽനിന്നും അസുയാലുകളുടേയും ശത്രുക്കളുടേയും ഉപദ്രവങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിനും അങ്ങേയറ്റം നിർബന്ധമായ കടമയെന്നു മനസ്സിലാക്കി ഇതിൽ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

തശഹ്ഹുദ്ദും തഅവൂദ്ദും സുറ ഫാതിഹയും ഓതിയതിനു ശേഷം അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ അയ്യൂഹുല്ലാഹുത്തആലാബിനസദ്ദിഹിൽ അസീസ് പറഞ്ഞു:

അല്ലാഹുവിൽ വിശ്വസിക്കുന്നുവെന്ന് വാദിക്കുന്ന ഒരു മുഅ്മിൻ, നമ്മളെ അവൻ ഇബാദത്തിനായി സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന കാര്യം ഓർമ്മ വെക്കേണ്ടതാണ്. **വമാ ഖലഖത്തുൽ ജിന വൽ ഇൻസ ഇല്ലാ ലി യഅ്ബുദുൻ** എന്ന് അവൻ പറഞ്ഞതു പോലെ! ജിന്നിയേയും ഇൻസിയേയും എന്നെ ആരാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് ഞാൻ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളത്. തുർന്ന് അല്ലാഹു നമുക്ക് ഇബാദത്തിന്റെ രീതിയും പറഞ്ഞുതന്നു. അതിൽ കർമ്മ പരമായ ഭാഗവുമുണ്ട്. അതായത് ബാഹ്യമായ അനക്കമടക്കങ്ങളും ദുആകളുടെ വാക്കുകളുമുണ്ട്. അതിന് 'ദിക്ർ' എന്നും പറയാവുന്നതാണ്. നമസ്കാരത്തിൽ ഈ രണ്ടു കാര്യവുമുണ്ട്. അതായത് ബാഹ്യമായ ചലനങ്ങളും ദിക്റും ദുആകളുമുണ്ട്. പക്ഷേ, നമസ്കാരത്തിനു പുറമെയും ദിക്റുചൊല്ലുകയും ദുആ ഇരക്കുകയും അല്ലാഹുവിനെ ഓർക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് ഒരു മുഅ്മിന്റെ ജോലിയാണ്. വിശുദ്ധ ഖുർആനിൽത്തന്നെ അല്ലാഹു ധാരാളം ദുആകൾ വിവിധ നബിമാരെ ഉഖരിച്ച് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് നമുക്ക് നമസ്കാരത്തിലും ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. നടക്കുമ്പോഴും ചുറ്റിക്കറങ്ങുമ്പോഴും 'ദിക്ർ' എന്ന നിലയിലും ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. തങ്ങൾക്ക് ഇന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടെന്നും ഇന്ന പ്രയാസമുണ്ടെന്നും ജപിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്നതിനും തങ്ങളുടെ ബുദ്ധിമുട്ടും പ്രയാസവും അകലുന്നതിനും എന്തെങ്കിലും ദുആയോ ദിക്റോ പറഞ്ഞു തരിക എന്നും ആളുകൾ കത്തുകളിലെഴുതാറുണ്ട്. പൊതുവെ നമസ്കാരത്തിലേക്ക് ശ്രദ്ധിക്കാനും സുജൂദുകളിൽ ദുആ ചെയ്യാനും നമസ്കാരത്തിൽ ദുആ ഇരക്കാനും നിങ്ങളുടെ അല്ലാഹുവിനോടു സഹായം തേടാനുമാണ് ഞാൻ അവർക്ക് എഴുതാറുള്ളത്. പക്ഷേ, ഇന്ന് ഞാൻ ഒരു ദിക്റിനെ കുറിച്ചും പറയാനാഗ്രഹിക്കുകയാണ്. അത് നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ സുന്നത്തുമാണ്. അല്ലാഹുവിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിയിട്ടുള്ള ദുആകളുമാണ്. അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം മനസ്സിലാക്കി ചൊല്ലുന്നതുകൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന്റെ തൗഹീദിനെ കുറിച്ചുള്ള ഗ്രാഹ്യം മനുഷ്യൻ മനസ്സിലാക്കുന്നതോടൊപ്പം അല്ലാഹുവിന്റെ സംരക്ഷണത്തിലും അഭയത്തിലും വരികയും എല്ലാത്തരം ശർറുകളിൽനിന്ന് സുരക്ഷിതനായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി നിത്യവും പതിവായി ഉറങ്ങുന്നതിനു മുൻപേ ഈ വചനങ്ങളും ദുആകളും ചൊല്ലുകയും തന്റെ സ്വഹാബത്തി

നോട് ചൊല്ലാൻ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ധാരാളം സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ ദുആകളുടേയും ആയത്തുകളുടേയും പ്രാധാന്യം വിവരിക്കുകയും അതിന്റെ ഫലങ്ങൾ അവിടന്ന് വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ സ്വന്തം കർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ച് നിവേദനം വരുന്നുണ്ട്

നിവേദനത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി എപ്പോഴും ഉറങ്ങുന്ന നേരത്ത് ആയത്തുൽ കുർസിയും സുറത്തുൽ ഇഖ്ലാസും സുറത്തുൽ ഫലഖും സുറത്തുനാസും അതായത് വിശുദ്ധഖുർആനിലെ അവസാനത്തെ മൂന്നു സുറത്തുകൾ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ചൊല്ലി കൈകളിലൂതി തല മുതൽ തുടങ്ങി തന്റെ കൈകൾ എത്തുന്നഭാഗംവരെ ശരീരത്തിൽ തടവുമായിരുന്നു. ഏതൊരു ജോലിയാണോ അവിടന്ന് പതിവായി തുടർന്നുവന്നത് അല്ലെങ്കിൽ ചെയ്തിരുന്നത്, അത് അവിടത്തെ സുന്നത്തായിത്തീർന്നു. ഈ ജോലി മുസ്ലിംകളും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഇക്കാലഘട്ടത്തിൽ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ എല്ലാ സുന്നത്തും ചെയ്യുന്നതിലേക്ക് കൂടുതൽ മാർഗദർശനം നൽകിയിട്ടുള്ള ആളാണ് ഹദ്ദീരത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ). അതുകൊണ്ട് അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ നമ്മൾ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. പ്രത്യേകിച്ചും നമ്മൾ കടന്നുപോയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ അവസ്ഥകളിൽ ദുആകളിലേക്കും നമസ്കാരങ്ങളിലേക്കും ദിക്റുകളിലേക്കും പ്രത്യേകമായ നിലയിൽ, കേവലം തങ്ങളുടെ ആത്മീയവും ഭൗതികവുമായ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ശ്രദ്ധ കൊടുക്കാതെ ജമാഅത്തുപരമായിട്ടുള്ള ഫിത്നകളിൽനിന്നും ഉപദ്രവങ്ങളിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിനും, പ്രധാനപ്പെട്ട നിർബന്ധകടമയെന്നു മനസ്സിലാക്കി ശ്രദ്ധ ചെലുത്തേണ്ടതാണ്. ഈ ദിക്റിന്റേയും ആയത്തുകളുടേയും പ്രാധാന്യം മറ്റു ചില ഹദ്ദീകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. അതു ഞാൻ നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ വെക്കുകയാണ്. ആയത്തുൽ കുർസിയെ സംബന്ധമായി രണ്ടു ജുമാഅ മുന്വേ ഞാൻ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞതാണ്. ഇന്ന് വിശുദ്ധ ഖുർആനിലെ അവസാന മൂന്നു സുറത്തുകളെ കുറിച്ചാണ് സംസാരിക്കുന്നത്. നബി(സ)തിരുമേനി തന്റെ സ്വഹാബാക്കളെ ഈ സുറത്തു ചൊല്ലുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് ആവർത്തിച്ചു വർത്തിച്ച് വിവിധ രീതിയിൽ എങ്ങനെയാണ് ഉപദേശിച്ചത്.

അവസാന മൂന്നു സുറത്തു ചൊല്ലി ശരീരത്തിൽ ഊതുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഹദ്ദീരത്ത് ആയിശ(റ) ഒരു നിവേദനത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പറയുന്നു: 'ഓരോ രാത്രിയും നബി(സ)തിരുമേനി ഉറങ്ങാൻ കിടക്കുമ്പോൾ രണ്ടു കൈകളും

കൂട്ടിപ്പിടിക്കുകയും പിന്നീട് അതിൽ ഊതുകയും **ഖുൽ ഹുവല്ലാഹു അഹദ് , ഖുൽ അഊദ് ബിറബ്ബിൽ ഫലഖ്, ഖുൽ അഊദ് ബിറബ്ബിനാസ്** ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അതായത് ഈ മൂന്നു സൂറത്തുകൾ ചൊല്ലി, ഇരുകൈകളും ശരീരത്തിൽ തടവാൻ തുടങ്ങുമായിരുന്നു; ശരീരത്തിൽ കൈയെത്തും ഭാഗംവരെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം അങ്ങനെ ചെയ്യുമായിരുന്നു.

നബി(സ)തിരുമേനി ഇത് എത്രമാത്രം കൃത്യനിഷ്ഠയോടെ ചെയ്തിരുന്നുവെന്നാൽ, നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ അവ സാനത്തെ രോഗാവസ്ഥയിൽ ഹദ്ദറത്ത് ആയിശ(റ)സ്വയം ദുആകൾ ചെയ്യുകയും അവിടത്തെ കൈകളിൽ ഊതി ആ കൈകൾതന്നെ അവിടത്തെ ശരീരത്തിൽ തടവിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി അതു പതിവായി ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഹദ്ദറത്ത് ആയിശ(റ)യ്ക്ക് ഈ വിചാരമുണ്ടായത്. അതിന്റെ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം ഹദ്ദറത്ത് ആയിശാ(റ)യിൽ നല്ലവണ്ണം വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഈ സൂറത്തുകളുടെ അനുഗ്രഹവും പ്രാധാന്യവും എങ്ങനെയാണ് സ്വഹാബത്തിനു അവിടന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തത്. ഇതു സംബന്ധമായി ഹദ്ദറത്ത് ഉഖ്ബാ മിൻ ആമിർ(റ) വിവരിക്കുന്നു: നബി(സ)തിരുമേനിയെ ഞാൻ കണ്ടു. അവിടന്ന് മുന്നോട്ട് കടന്ന് എന്റെ കൈപിടിച്ചു. എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: ഉഖ്ബാ ബിൻ ആമീർ! ഞാൻ നിനക്ക് തൗറാത്തിലും ഇബ്രീലിലും സബൂറിലും വിശുദ്ധഖുർആനിലും ഇറക്കപ്പെട്ട സൂറത്തുകളിൽനിന്ന് ഉത്തമമായ മൂന്നു സൂറത്തുകളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ? ഞാൻ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു എന്നെ അങ്ങയിൽ തെണ്ടമാക്കട്ടെ, അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ! പറഞ്ഞുതന്നാലും. പിന്നീട് അവിടന്ന് **ഖുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്, ഖുൽ അഊദ് ബിറബ്ബിൽ ഫലഖ്, ഖുൽ അഊദ് ബിറബ്ബിനാസ്** ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചു. തുടർന്നു പറഞ്ഞു: ഏ ഉഖ്ബാ! താങ്കൾ ഇത് മറക്കരുത്. ഇതു ചൊല്ലാതെ ഒരു രാത്രിയും കടന്നുപോകാൻ വിടരുത്. ഉഖ്ബാ പറയുന്നു: നബി(സ)തിരുമേനി ഇതു പറഞ്ഞതു മുതൽ ഞാനിത് മറന്നിട്ടില്ല. ഇതു ചൊല്ലാതെ ഒരു രാത്രിയും കടന്നുപോകാൻ വിട്ടിട്ടുമില്ല.

ഹദ്ദറത്ത് അബൂ സഹൂദ് ഖുദ്ദീ(റ)നിവേദനം: ഒരാൾ **ഖുൽ ഹുവല്ലാഹു അഹദ്** ചൊല്ലുന്നത് ഒരു വ്യക്തി കേട്ടു, അയാളത് ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ച് ഓതുകയായിരുന്നു. നേരം വെളുത്തപ്പോൾ ആ വ്യക്തി നബി(സ) തിരുമേനി യുടെ അടുത്തു വന്നു എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പറഞ്ഞു; ആ വ്യക്തി അതിനെ കുറവോ ചെറുതോ ആയി മനസിലാക്കുകയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് പരാതി എന്ന നിലയിൽ പറഞ്ഞത്. അപ്പോൾ നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: ഏതൊരുവന്റെ കൈയിലാണോ എന്റെ ജീവനിരിക്കുന്നത് അവനാണ! ഇത് ഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊരു ഭാഗത്തിനു സമമാണ്. ഹദ്ദറത്ത് അബൂസഹൂദ് ഖുദ്ദീ ഇതിനനുബന്ധമായി ഒരു സ്ഥലത്ത് ഇങ്ങനെ വിശദീകരിച്ചു പറയുന്നു: നബി(സ) തിരുമേനി തന്റെ സ്വഹാബാക്കളോടു പറഞ്ഞു: ഒരു രാത്രിയിൽ വിശുദ്ധഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊരു ഭാഗം ഓതാൻ പറ്റിയ ആരെങ്കിലും നിങ്ങളിലുണ്ടോ: ഇക്കാര്യം സ്വഹാബാക്കൾക്ക് അസഹ്യമായി തോന്നി. അവർ പറഞ്ഞു: യാ റസൂലല്ലാഹ്! രാത്രിയിൽ വിശുദ്ധഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊന്ന് ഓതാൻ ഞങ്ങളിൽ ആർക്കാണ് കഴിയുക? നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: **ഖുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്, അല്ലാഹുസ്സമദ്** അതായത് സൂറ ഇഖ്ലാസ് വിശുദ്ധഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊന്നാണ്.

നബി(സ) തിരുമേനി ഇത് ഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊരു ഭാഗം

മെന്നു പറഞ്ഞത് എന്തിനാണ്? കാരണം അല്ലാഹു വിശുദ്ധ ഖുർആനിനെ തൗഹീദ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും നിലനിറുത്തുന്നതിനും മാണ് ഇറക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഈ സൂറത്തിൽ വളരെ വ്യക്തമായും എല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന നിലയിലും വാക്കുകളിലും തൗഹീദ് വിവരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വാക്കുകളിൽ ചിന്തിക്കുന്നതിലുടേയും കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിലുടേയും മനുഷ്യന് യഥാർഥ തൗഹീദനുസരിച്ചും ഏകനായ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥമാണ് വിശുദ്ധഖുർആൻ എന്ന് മനസിലാക്കിയും പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയും. ഏകനായ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥമാണ് വിശുദ്ധഖുർആൻ എന്ന് മനസിലാക്കി പ്രവർത്തിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ യഥാർഥ തൗഹീദ് മനസിലാക്കുന്നവനും അതിൽ നിലനില്ക്കുന്നവനും ആയിത്തീർന്നു. തുടർന്നു വിശുദ്ധഖുർആനിന്റെ അധ്യാപനമനുസരിച്ച് തികവാർന്ന നിലയിൽ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാനും തൗഹീഖ് കിട്ടുന്നതായിരിക്കും. താൻ സൂറ ഇഖ്ലാസ് ഓതി, അങ്ങനെ വിശുദ്ധഖുർആനിന്റെ മൂന്നിലൊരു ഭാഗം ഓതി എന്നു മാത്രം മനുഷ്യൻ മനസിലാക്കരുത്. അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിങ്ങൾ അതു ഓതുകയും പിന്നീട് തൗഹീദിൽ നിലകൊള്ളുകയും അതനുസരിച്ച് കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നാണ്.

വിശുദ്ധഖുർആൻ എന്താണ്? തൗഹീദിന്റെ സംസ്ഥാപനത്തിനാണ് വിശുദ്ധഖുർആന്റെ അധ്യാപനമുള്ളത്. അതിനുവേണ്ടി ഓരോ മനുഷ്യനും ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്. ദുആയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

ഹദ്ദറത്ത് ആയിശ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനി ഒരാളെ ഒരു യുദ്ധത്തിൽ അമീറായി അയച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ സ്നേഹിതന്മാരെ നമസ്കരിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. പാരായണത്തിന്റെ അവസാനം കുറിച്ചിരുന്നത് **ഖുൽ ഹുവല്ലാഹു അഹദ്** ലായിരുന്നു. തിരിച്ചു വന്നപ്പോൾ സ്വഹാബാക്കൾ ഇക്കാര്യം നബി(സ) തിരുമേനിയോട് പറഞ്ഞു: അപ്പോൾ അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: എന്തിനാണ് അങ്ങനെ ചെയ്തതെന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിക്കുക. സ്വഹാബാക്കൾ അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ അയാൾ പറഞ്ഞു: ഇത് റഹ്മാനായ അല്ലാഹുവിന്റെ സിഫത്താണ്. അതുകൊണ്ട് അത് ഓതുന്നത് ഞാൻ വളരെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. അപ്പോൾ നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: ‘അല്ലാഹുവും സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്നു നിങ്ങൾ അയാളെ അറിയിക്കുക.’

ഹദ്ദറത്ത് അബീ ബിൻ കഅ്ബ(റ)പറയുന്നു: ബഹുദൈവ വിശ്വസികൾ നബി(സ) തിരുമേനിയോടു ചോദിച്ചു: താങ്കളുടെ റബ്ബിന്റെ പൂർവതലമുറകളെക്കുറിച്ച് ഞങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരിക. അപ്പോഴാണ് അല്ലാഹു **ഖുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ് അല്ലാഹുസ്സമദ്** ഇറക്കിയത്. അവൻ സ്വമദാണ്. അവൻ സർവാധിനാഥനാണ്. ആരുടേയും പിതാവല്ല. അവനു പിതാവുമില്ല. മരിക്കപ്പെടുന്നതല്ലാത്ത ഒരു വസ്തുവും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഏതെങ്കിലും അനന്തരാവകാശമില്ലാതെ മരിക്കുന്ന ഒരു വസ്തുവുമില്ല. പ്രതാപവാനായ അല്ലാഹു ഒരിക്കലും മരിക്കുകയില്ല. അവനൊരു അനന്തരാവകാശിയുമില്ല. **വലം യക്കൂൻല്ലാഹു കൂഫുവൻ അഹദ്**. അവന് സമനായി ആരുംതന്നെയില്ല. അവനെപ്പോലുള്ള ഒരു വസ്തുവുമില്ല.

ഹദ്ദറത്ത് അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം: ഇതു സംബന്ധമായി നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: ‘തങ്ങളെ അല്ലാഹുവാണ് സൃഷ്ടിച്ചതെന്നും ഏതു വസ്തുവിനേയും അല്ലാഹുവാണ് സൃഷ്ടിച്ചതെന്നും എന്നാൽ, അല്ലാഹുവിനെ സൃഷ്ടിച്ചത് ആരാണെന്നും ജനങ്ങൾ പരസ്പരം ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.’ ഈ ചോദ്യം നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ കാലഘട്ടത്തിലുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നും

ശക്തമായ നിലയിൽ ഈ ചോദ്യം ചോദിക്കുന്നുണ്ട്. അവിടന്ന് പറയുന്നു: 'നിങ്ങൾ അത്തരക്കാരെ കാണുമ്പോൾ **ചുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്** മുഴുവനും ഓതുക. അതിന്റെ അർത്ഥത്തിൽ ചിന്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവൻ ആരുമില്ലെന്ന് നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാകും. അവൻ ആദ്യന്തരഹിതനാണ്. എന്നെന്നും നിലനിൽക്കുന്നവനുമാണ്.' പറഞ്ഞു: 'എന്നിട്ട് അവൻ ശയ്താനിൽനിന്ന് അഭയം തേടിയാൽ അവന് ഒരു നഷ്ടം സംഭവിക്കുകയില്ല.'

ഹദ്റത്ത് സുഹായ്ലുബ്നു സഅ്ദ്(റ) നിവേദനം. ഒരാൾ നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ അടുത്തുവന്നു. തന്റെ ദാരിദ്ര്യത്തെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: നീ നിന്റെ വീട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ വീട്ടിലാണെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ **അസ്സലാമു അലയ്ക്കും** പറയുക. ആരുമില്ലെങ്കിൽ നിന്റെമേൽത്തന്നെ സലാം ചൊല്ലുക; ഇല്ലെങ്കിലും **അസ്സലാമു അലയ്ക്കും** പറയുക. മടക്കസ്സലാം നിനക്കു കിട്ടുന്നതാണ്. ഒരു പ്രാവശ്യം **ചുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്** ഓതുക. അയാൾ അങ്ങനെ തന്നെ ചെയ്തു. അല്ലാഹു അയാൾക്ക് എത്രമാത്രം ജീവിതവിഭവം നൽകിയെന്നാൽ, അയാളുടെ അയൽവാസിയും അതിൽ നിന്ന് ഫലമെടുക്കാൻ തുടങ്ങി.' ജീവിതവിഭവത്തിൽ അയാൾക്ക് എത്രമാത്രം അഭിവൃദ്ധി നൽകിയെന്നാൽ, ഒരു നാൾ അങ്ങേയറ്റം ദാരിദ്ര്യത്തിലായിരുന്ന അയാൾക്ക് തന്റെ അയൽവാസികൾക്കും സഹായമെത്തിക്കുംവിധം അനുഗ്രഹമുണ്ടായി. മനുഷ്യൻ തൗഹീദ് പഠിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും സകല ചുദ്ദന്തുകളുടേയും ശക്തികളുടേയും ഉടമസ്ഥൻ അല്ലാഹുവാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അല്ലാഹു അതിരറ്റ് അവന് നൽകുന്നതാണ്. മുത്തവികൾക്ക് ഭാവനയിൽ കാണാൻ പറ്റാത്ത സ്ഥലത്തുടേയും താൻ ജീവിതവിഭവം നൽകുന്നവനാണെന്ന് അല്ലാഹു മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലും പറയുന്നുണ്ട്.

ഹദ്റത്ത് ജാബിർ(റ)വിൽ നിന്ന് നിവേദനം. നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: 'ആരാണോ നിത്യവും 50 പ്രാവശ്യം **ചുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്** ഓതിയത് അവൻ ചിയാമത്തു നാൾ ചബറിൽ നിന്ന് എഴുന്നേൽക്കുക സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുക എന്ന് പറഞ്ഞ് വിളിക്കപ്പെടും.

ഇബ്നുദേയ്ലമിയിൽ നിന്ന് നിവേദനം: അദ്ദേഹം നജ്ജാശിയുടെ സഹോദരിപുത്രനാണ്. നബി(സ)തിരുമേനിക്ക് സേവനവും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: 'ആരാണോ നമസ്കാരത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ അതിനു പുറമേ നൂറു തവണ **ചുൽഹുവല്ലാഹു അഹദ്** ഓതിയത്, അല്ലാഹു അവന് നരകത്തിൽ നിന്നുള്ള മോചനം നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു. സൂറ ഇഖ്ലാസിന്റെ പ്രാധാന്യം ഇതാണ്.

ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗളുദ്(അ) ഇക്കാര്യം ഇങ്ങനെ വിവരിക്കുന്നു: അല്ലാഹുവിനെ കൂടാതുള്ള എല്ലാ വസ്തുക്കളും നശിച്ചു പോകുമെന്നാണ് സ്വമദ് എന്നതിന്റെ അർത്ഥം. അതായത് ഉണ്ടാകാനിടയുള്ളതും ഉണ്ടാകുന്നതും അവസാനിക്കുന്നതാണ്. അവയ്ക്ക് മരണമുണ്ട്. പക്ഷേ അല്ലാഹുവിന്റെ അസ്തിത്വം എങ്ങനെയുള്ളതാണെന്നാൽ, അവൻ സ്വമദാണ്. സ്വമദ് എന്നതിന്റെ അർത്ഥം ആളുകൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത് സർവാധിനാഥൻ എന്നാണ്. അവന്റെ സർവാധിപത്യം എന്നു പറയുന്നത്, അവൻ നശിക്കാത്തവനാണ്, അവസാനിക്കാത്തവനാണ്, അവനെപ്പോലെ ഒരു വസ്തുവും ഉണ്ടാകുകയുമില്ല എന്നാണ്.

ഹദ്ദീമുകളിൽ മൂന്ന് ചുൽല്ലുകളും ഓതുനതിന്റെ പ്രാധാന്യം

ത്തെക്കുറിച്ച് ഹദ്റത്ത് ഉഖ്ബാ ബിൻ ആമിർ ജഹന്നീ പറയുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: 'ആരുംതന്നെ ഇതുപോലുള്ള സൂറത്തുകളോ അല്ലെങ്കിൽ വാക്യങ്ങളോ ഓതിയിട്ട് അല്ലാഹുവിൽ നിന്ന് അഭയം കരസ്ഥമാക്കാതിരുന്നിട്ടില്ല. അതായത് ഇത്തരം വാക്യം അല്ലെങ്കിൽ ദുആ മുഖേന മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിന്റെ അഭയത്തിൽ വന്നെത്തുന്നു. അവന് ഇതിനെക്കാൾ ഉത്തമമായ മറ്റൊരു മാർഗവുമില്ല.

ഒരു നിവേദനത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നു: ഹദ്റത്ത് അബൂസഇദ്ദ്(റ)നിവേദനം: നബി(സ)തിരുമേനി ജിന്നുകളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നും മനുഷ്യരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നും അഭയം തേടാറുണ്ടായിരുന്നു. അവസാനത്തെ രണ്ടു ചുൽ സൂറത്തുകൾ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ നബി(സ)തിരുമേനി അതു സ്വായത്തമാക്കുകയും മറ്റുള്ളതെല്ലാം ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാര്യത്തിൽ മുന്പേ ചെയ്തിരുന്ന ദുആകളെല്ലാം നിറുത്തുകയും ഇതു ഓതാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ഹദ്റത്ത് ഇബ്നു അബ്ബാസ്(റ) നിവേദനം. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നബി(സ)തിരുമേനി ഒരിക്കൽ എന്നോട് പറഞ്ഞു, 'ഇബ്നു അബ്ബാസേ! ഞാൻ നിനക്കു അഭയം തേടുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും ഉത്തമമായ വാക്യങ്ങൾ പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ? ഞാൻ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ പറഞ്ഞു തന്നാലും. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: ആ സൂറത്തുകളാണ് സൂറത്ത് ഫലഖും സൂറത്തുനാസും!

അവസാനത്തെ രണ്ടു സൂറത്തുകളുടെ പ്രാധാന്യം വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു സ്വഹാബി പറയുന്നു: 'ഞങ്ങൾ ഒരിക്കൽ നബി(സ)തിരുമേനിയോടൊപ്പം ഒരു യാത്രയിലായിരുന്നു. യാത്രയ്ക്കുള്ള മൃഗങ്ങൾ കുറവായിരുന്നതിനാൽ ഊഴമനുസരിച്ചാണ് യാത്ര ചെയ്തിരുന്നത്. ഒരു അവസരത്തിൽ നബി(സ)തിരുമേനി ഇറങ്ങുന്നതിനും ഞാൻ കയറുന്നതിനുമുള്ള ഊഴമായിരുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനി പിന്നിലൂടെ എന്റെ അടുത്തുവന്നു. എന്റെ തോളിൽ കൈവെച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു: **അഊദ്ദുബി റബ്ബിൽ ഫലഖ്** ഓതുക. ഞാൻ ആ വാക്യങ്ങൾ ഓതി. ഇപ്രകാരം നബി(സ)തിരുമേനിയും ആ സൂറത്ത് മുഴുവനും ഓതി. ഞാനും നബി(സ)തിരുമേനിയോടൊപ്പം ഓതി. പിന്നീട് **ചുൽ അഊദ്ദുബി റബ്ബിന്നാസ്** ഓതാൻ പറഞ്ഞു: അവിടന്ന് മുഴുവൻ സൂറത്തും ഓതി. അത് ഞാനും ഓതി. പിന്നീട് അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ ഈ രണ്ടു സൂറത്തുകളും നമസ്കാരത്തിൽ ഓതുക.

ഉഖ്ബാബിൻ ആമിർ ജഹന്നീ(റ) നിവേദനം: ഞാൻ ഒരു യാത്രയിൽ നബി(സ)തിരുമേനിയോടൊപ്പമുണ്ടായിരുന്നു. നേരം വെളുത്തു. നബി(സ)തിരുമേനി ബാങ്കു കൊടുത്തു. ഇഖാമത്തും കൊടുത്തു. എന്നെ തന്റെ വലതുഭാഗത്തു നിറുത്തി. പിന്നീട് 'മഊദത്തെൻ' ഓതി. അതായത് **ചുൽ അഊദ്ദു ബിറബ്ബിൽ ഫലഖും ചുൽ അഊദ്ദു ബിറബ്ബിന്നാസും** നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, നീ എങ്ങനെ നോക്കിക്കാണുന്നുവെന്ന് നബി(സ)തിരുമേനി എന്നോട് ചോദിച്ചു. (ഇതു മുന്പേ വന്ന ഹദ്ദീമുമായി സാദൃശ്യമുള്ള നിവേദനമാണ്) ഞാൻ പറഞ്ഞു: 'അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലേ സത്യസ്ഥിതി ഞാൻ കണ്ടു.' അപ്പോൾ നബി(സ)തിരുമേനി പറഞ്ഞു: 'നീ ഉറങ്ങുമ്പോഴും ഉണരുമ്പോഴും ഈ രണ്ടു സൂറത്തും ഓതുക.'

ഈ സൂറത്തുകളുടെ പ്രാധാന്യം ഇതാണ്. ഇക്കാലഘട്ടത്തിൽ ഇത് ഓതേണ്ടുന്ന പ്രാധാന്യം വീണ്ടും വർദ്ധിച്ചിരിക്കുകയാണ്. വ്യക്തിപരമായ നിലയിൽ നമ്മുടെ ആത്മീയാഭിവൃദ്ധിക്കും

ശയ്താന്റെ ആക്രമണങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നതിനും ജമാഅത്തുപരമായ നിലയിൽ ഇസ്‌ലാമിനെതിരിൽ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഗൂഢപദ്ധതികളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നതിനും ഈയിടെയായി ഇസ്‌ലാമിനെതിരിൽ ഒരു ഭാഗത്ത് ഇസ്‌ലാം വിരുദ്ധ ശക്തികളുടെ ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യത്തോടെയുള്ള പരിശ്രമങ്ങൾ വൻതോതിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു, മറുഭാഗത്ത് നാമമാത്ര മുസ്‌ലിം ഉലമായും മുസ്‌ലിം നേതാക്കളും, ഒന്ന് അവർ കൂഴപ്പവും കലഹവും ഉണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള അവസ്ഥയാണുള്ളത്. മുസ്‌ലിം ഉലമാ മസീഹ് മൗളാദ്(അ)നെതിരിലും സാധാരണ മുസ്‌ലിംകളെ പ്രകോപിതരാക്കി സാത്താനിക ശക്തികൾക്ക് അവരുടെ കൈകൾക്ക് ശക്തിപകരാൻ അവസരം നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇപ്രകാരം തന്നെ നിരീശ്വരത്വവും അതിന്റെ ശക്തിയിലാണുള്ളത്. ഇക്കാര്യം സുറത്തുൽ ഫലഖ് ഉദ്ധരിച്ച് ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗളാദ്(അ) ഒരിടത്ത് വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ട് പറയുന്നു: 'മസീഹ് മൗളാദ്(അ)ന്റെ ശത്രുക്കൾക്ക് കുറിമാനമാകുന്ന നിങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ദുആ ചെയ്യുക. ഞാൻ സൂഷ്ടികളുടെ ആന്തരികവും ബാഹ്യവുമായ ഉപദ്രവങ്ങളിൽ നിന്ന് അല്ലാഹുവിനോടു അഭയം തേടുന്നു. അവൻ പ്രഭാതത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനാണ്. അതായത് വെളിച്ചം പ്രകടമാക്കുക എന്നത് അവന്റെ അധികാരത്തിൽപ്പെട്ടതാണ്. ഈ വെളിച്ചം ആത്മീയതയുടെ പ്രകാശത്തിന്റെ വെളിച്ചമാണ്. അത് മസീഹ് മൗളാദ്(അ)ന്റെ വരവോടെ വെളിപ്പെട്ട വെളിച്ചമാണ്. ഞാൻ ഇരുൾ മുറ്റിയ രാത്രിയുടെ ഉപദ്രവത്തിൽനിന്ന്, അത് മസീഹ് മൗളാദ്(അ)ന്റെ നിഷേധത്തിന്റെ ഫിത്നകളുടെ രാത്രിയാണ് അല്ലാഹുവിനോടു അഭയം തേടുന്നു.'

അവയിൽ ഒന്നാമത്തേത് ഇസ്‌ലാം വിരുദ്ധ ആളുകളാണ്. അവർ ഇസ്‌ലാമിന്റെ അധ്യാപനങ്ങളുടെ മേൽ ആക്ഷേപം ഉന്നയിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തേത് മുസ്‌ലിം ഉലമായാണ്. അവർ തങ്ങളുടെ തെറ്റ് ഉപേക്ഷിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. മസീഹ് മൗളാദ്(അ)നെതിരിൽ ആളുകളെ പ്രകോപിക്കുന്നതിൽ വ്യാപൃതരാണ്. ഇവരിൽ തലപ്പത്തുള്ളത് പാക്കിസ്താൻ ഉലമായാണെന്ന് നമ്മൾ കാണുന്നു. ഇത്തരം പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ പാക്കിസ്താനിലെ അഹ്മദികൾക്ക് പ്രത്യേകിച്ചും ഈ സൂന്നത്ത് നടപ്പിൽ വരുത്തേണ്ട ആവശ്യമുണ്ട്. ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗളാദ്(അ) പറയുന്നു: സുറത്തുൽ ഫലഖിൽ ഇരുൾമുറ്റിയ രാത്രിയെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് ഇരുൾ മുറ്റിയ രാത്രിയിലെ ഉപദ്രവത്തിന്റെ ഫിത്നയിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നതിനുള്ള ദുആയാണ്. ഗാസിഖ് രാത്രിയ്ക്കാണ് പറയുന്നത്. വഖബ് എന്നതിന്റെ അർത്ഥം അന്ധകാരം, അന്ധകാരം വ്യാപിക്കൽ. മസീഹ് മൗളാദ്(അ)നെ നിഷേധിക്കുന്നതിന്റെ ഫിത്നയുടെ കുരിശാണ് അന്ധകാര രാത്രിയിലെ കൂഴപ്പം. അതിൽ നിന്നാണ് അഭയം തേടിയിരിക്കുന്നത്.

അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ പറഞ്ഞു: മുസ്‌ലിംകളുടെ അവസ്ഥയിൽ അഹോ കഷ്ടം! അല്ലാഹു അവർക്ക് ഒരു ദുആ പഠിപ്പിച്ചു. വെളിച്ചത്തിനുശേഷം ഇരുട്ടിൽനിന്നും അന്ധകരങ്ങളുടെ ഫിത്നയിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിന് നബി(സ) തിരുമേനി പറഞ്ഞു: 'തൗഹീദിൽ നിലകൊള്ളുന്നതിനും അന്ധകാരങ്ങളുടെയും കുരിശുകളുടെയും ഫിത്നകളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നതിനും ഈ ദുആകൾ മുടക്കം വരുത്താതെ നിത്യം ചൊല്ലുക.' പക്ഷേ മുസ്‌ലിംകൾ അതിനെ വകവെച്ചില്ല. മുസ്‌ലിംകൾ ഈ ഫിത്നയിൽ മുങ്ങിത്താണുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇക്കാരണത്താൽ ഇന്ന് ലോകത്ത് അമൂസ് ലിംകൾക്ക് മുസ്‌ലിംകളുടെമേൽ ആക്ഷേപം ഉന്നയിക്കാൻ അവസരം കിട്ടുന്നു. എന്തായാലും മുസ്‌ലിംകളുടെ ഈ അവസ്ഥ നമ്മളോടു പറയുന്നത് ഈ അന്ധകാരങ്ങളിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻ ഈ സുറത്തുകൾ ചിന്തിച്ച് പാരായണം ചെയ്യുക എന്നാണ്

സുറത്തുനാസിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ റബൂബിയത്തിനേയും മാലിക്കിയത്തിനേയും യഥാർത്ഥ ആരാധ്യൻ എന്നതിനേയും കുറിച്ചുള്ള വിവരണമാണ്. ഇതു വിവരിച്ചുകൊണ്ട് അവന്റെ അഭയത്തിൽ വരാനും ശയ്താന്റെ ദുർബോധനത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാനുമുള്ള ദുആയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ഇക്കാലത്ത് നിരീശ്വരത്വത്തിന്റേയും ഭൗതികതയുടേയും ശക്തമായ സമ്മർദ്ദമാണുള്ളത്. ലൗകികത കൈ എത്രത്തോളം സമൂഹത്തിൽ പൊതുവായ നിലയിൽ ആഴ്ന്നിറങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നാൽ, ചില യുവാക്കൾ അതിൽ ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഈ ദുആകൾ നമ്മൾ നമ്മുടെമേൽ ഊതുവോൾ, ഒപ്പം എല്ലാത്തരം ഉപദ്രവങ്ങളിൽ നിന്നും നമ്മുടെ തലമുറയും സുരക്ഷിതരായിരിക്കാനും ദീനിൽ നിലകൊള്ളുന്നവരും അല്ലാഹുവിന്റെ ഏകത്വത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നവരുമാകാനും നമ്മുടെ കൂട്ടികളുടെമേലും ഊതിക്കൊടുക്കുക. നമ്മളിൽ എല്ലാ ഓരോരുത്തരും ഈ സുറത്തുകളിലെ വിഷയങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ സൂന്നത്തനുസരിച്ച് കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരാകാൻ അല്ലാഹു അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകട്ടെ. അല്ലാഹുവിന്റെ ഏകത്വത്തിന്റെ വിഷയം നമ്മളിൽ വ്യക്തമാകുമാറാകട്ടെ. അവനുപുറമെ മറ്റാരുടെയും മുമ്പിൽ നമ്മൾ കുനിയുന്നവരാകാതിരിക്കട്ടെ. അവനാണ് എല്ലാ ശക്തികളുടേയും ഉറവിടമെന്നും അവൻ തന്നെയാണ് എല്ലാ ദിവ്യശക്തികളുടേയും ഉൽഭവസ്ഥാനമെന്നും അവനാണ് എല്ലാ വെളിച്ചത്തിന്റേയും പ്രഭവകേന്ദ്രമെന്നും എല്ലാ കൃപാവരങ്ങളും നൽകുന്നവനെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നവരാകട്ടെ. മനസ്സിൽ മാത്രമല്ല, മറിച്ച് എല്ലാ കർമ്മങ്ങളിലും അതു സ്ഥാപിക്കുന്നവരാകട്ടെ.

Friday Sermon delivered by Hadrath Khaleefathul Masih Al-khamis (atba)
at Baithul Futuh, London – on 16.02.18
Malayalam Translation : Moulvi Mohammed Ismail Alleppey, For Malayalam Desk, Qadian.
 Published By Nazarath Nashr-O-Isha'ath, Sadr Anjuman Ahmadiyya - Qadian, 143516